

ΟΣΚΑΡ ΟΥΑΓΙΑΝΤ: „Ο ΙΔΑΝΙΚΟΣ ΣΥΖΥΓΟΣ”

„Ο ΙΔΑΝΙΚΟΣ ΣΥΖΥΓΟΣ”

ΒΑΣΙΛΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ

ΤΟΥ κ. ΣΩΚΡ. ΚΑΡΑΝΤΙΝΟΥ

[ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΣΕΛΙΔΑ 8]

Ο Όσκαρ Ουάγιαντ, ο συγκλημένος δέξας αισθητικός και στέφανος φιλοσοφικός ποιητής, δεν αντιπροσωπεύεται βέβαια το περισσότερο από τα θεατρικά του έργα και μάλιστα τις άσπικες κωμωδίες του που γράφθηκαν πολύ για να του εξασφαλισθούν εύκολες οικονομικές επιτυχίες, παρά για να ικανοποιηθούν απαιτήσεις της ψυχής του ποιητή ή έκφραστοι και να δώσει διέξοδο στο δονούμενο εσωτερικό του περιεχόμενο.

Γι' αυτό και η φόρμα των κωμωδιών αυτών είναι κοινή, χωρίς προσωπική σφραγίδα, ανάλογη προς το πνεύμα του μεγάλου συγγραφέα τους. Ο διάλογός τους από την αρχή ως το τέλος, είναι ένα εύκολο παιχνίδι του καλλιεργημένου, ευστροφού και διαπεραστικού πνευματός του πλεγμένο σ' ένα μύθο, μ' εύκολα κι' αστόν αναμολογημένο — εύκολα για τον Ουάγιαντ — τόσο αστά τ' έβια σ' έθελον και σ' εγαροποιούν, όσο κι' ε' εύκολια με την οποία έχουν γίνει.

Στον «Ιδανικό Σύζυγο» η αρχή, περιβαλλόμενη από το σοβαρόφωνο βάρος μιας πολιτικής συγκέντρωσης προτομαίνει μια πλοκή δυσκολότερη και άνοστη από τ' αγνώρια του κοινού «δραματός υποθέσεων» από το οποίο ώστόσο άμέσως προγαρώντας, δεν ξεφεύγει. Και η λύση του, αγειασμένη θεληματικά για να εξημερηθεί την άσκη πρόθεση του ποιητή να τελειώσει το έργο ευχάριστα για τους θεατές κι' όχι να τελειώσει σ' κολυβάντας μιά δική του εσωτερική εξέλιξη που, άλλωστε, ασυστακτα δεν υπάρχει, σάνει να φαίνεται, από μάτια μάλιστα τ' ά δικά μας, σάν... δραματική — όπως θα λέγαμε σήμερα.

Μ' αυτά όλα δε θέλω καθόλου να πω πώς το έργο του Ουάγιαντ είναι καλύτερο και πώς δε θ' άζει τον κόπο να το δούμε έστω και μετά την περυσινή παράσταση της Λαϊκής Γεντήριμης. «Τι σ' άστα, σ' άστα, περισσότερο για να δειξώ άκριβώς ότι ένω, ό κωμικός που έπάνω του βόληκε να κεντήσει ο Ουάγιαντ ήταν κοινός, πήρε τόσο άξια γαρή στη δύναμη του ποιητή, ώστε να παρακολουθούμε με έτσι αδιάπτωτο ένδιαφέρον το γαυτωμένο έργο. Και να το παρακολουθούμε με προσημοτική πνευματική εγρήγορση. Και βρισκόμα άξείζε να διαλεγεί για να μπει στο δραματολόγιο του Βασιλικού Θεάτρου, αφού μάλιστα έβρισε στο θέατρο του περισσότερο τη δυνατότητα για ένα καλύτερο αποτέλεσμα.

Η παράσταση του «Ιδανικού Σύζυγο», γαρίς κι' αυτή, να διέπεται από μιά συγκριμένη και προσημοποιημένη αισθητική ένταξη που να έχει, κατά το δικό της βέβαια τρόπο, τη δικαίωση της, ώστε κρινόμενη να μπορεί να έλεγχοι ως προς τη συμπεισιότητα της προς αυτή ήταν μιά παράσταση εγρήγορμένη. Άφρη να παρακολουθήσει κανείς άνετα το έργο και σ' πολλές κινήσεις να ασθανθεί δημιουργημένη μιά άν άτιμωφαιρα που το κοινό όχι έμπροσθεν από πομπώδικες κινήσεις ή θεατρικά έφ' έπαρ άπ' αυτή τη σκηνική δράση, να τη ζήσει μ' ένεργο συμμετοχή και διαρκές ένδιαφέρον. Άδιέφορο άν όπως νομίζω στην έρμηνεία του έργου έλου δόθηκε περισσότερο σημασία και βάρος απ' όσο ο γαρωτόμος και παιγνιδιάρικος γαρωχτήρας του θα έπιβεδοίταν.

Είναι, άλήθεια, εύκολότερο να παραστανθεί ένα έργο που στέκει κοντότερα στην έποχή μας, παρά άλλα έργα — δημιουργίες περασμένων εποχών. Σ' αυτό δ' ελα βοηθάνε περισσότερο: από τη ασθήση της φόρμας του θεατρικού έργου, που δυτας κοντότερα μ' έμιας άσπαται λιγότερο έντονη διάσπαση και γνώση για να τη συλλάβουμε ως σ' αυτό το κοστούμ που θα περιβληθούμε και που το φόρεμά του θέλει γαντάνεμα για να μην καταστρέψει την αφοραίτητη για τη θεατρική λειτουργία δημιουργία της illusion.

Για τούτο το τελευταίο, το κοστούμ δηλαδή, θ' άνοιξω μιά παρένθεση που καθόλου δεν θα ήτανε παρένθεση άν τα πράγματα του θεάτρου μας ήταν άλλοι — ή άν κι' από την έργασια του Βασιλικού Θεάτρου δεν έλειπε η προσημοποιημένη και καθορισμένη εκείνη κατεύθυνση για την οποία σ' άνω έγραφα, και παρά-πάνω κάνω λόγο και λείπει

κείνο που συχνά κάνει εδώ ή Μαρία και σ' άνω πάντοτε θ' άνοιξω μιά παρένθεση, όταν έμφανίζονται με μοντέρνα κοστούμ. Ξέρουν να τονίζουν στο κοίμιο τις γαριμες των κοστουμίων αυτών και να δίνουν γαρωχτήρα ασσηπότερα τακταιστό προς τον τύπο που ύποδοχεται και δεν άφινονται καθόλου στην ικανοποίηση της δημιουργίας μίας

Άπό τ' έργο «Ιδανικός Σύζυγος» του Όσκαρ Ουάγιαντ που παίζει το ε.θ. Θεάτρον. Η δ. Έλένη Παπαδοπούλη στην ρόλο της λαϊκής Τσαζού.

λίγο-πολύ, απ' όλα τ' ά θεατρά μας. Πρόκειται για τον τρόπο που μπορούν να μοντέρνα κοστούμια ν' άνεβαίνουν στη σκηνή. Αυτό δεν είναι και τόσο εύκολο όσο νομίζουμε κι' ένα πικρό πώς από τη στιγμή που σπείρει κανείς το κωμημερινό μας κοστούμ για να το χρησιμοποιήσει σ' άτοις θεατρικές έκφορές — έξωτερικό περιβάλλον — έξωτερικό περιβάλλον — έντονο και γαρωχτηριστικό — είναι ύπογραφή — έπιάνει να το ύπαγάγει στις προπθέσεις και των άλλων συντελεστών του θεάτρου, στη συμβατικότητα και τις άναλογίες της σκηνής. Και είναι τότε δουλειά ένος θεατρικού «κοστούμια», με την εθνή πάντοτε του σκηνοθέτη, για να μπορεί να γεί άμοιογένεια και ίσοροπία μ' όλα τ' άλλα έμμεγα (λόγος-κίνηση, που γίνονται τόσο πλατύς και άναλύονται τόσο στη σκηνή) και άλλα (γεωμετρικά και εύρωφαιρα της σκηνής, το άποιακορμημένο της αίσθησης κ. λ.π.) και για να μπόρουν άκόμα να σταθούν ως συνδυασμένη σύνθεση σχημάτων και γαρωμάτων, άπαραίτητη για την άλληλουγία των σκηνικών ταμπλώ. Αύτα δ' ελα δε μπόρουν φυσικά να ζητηθούν και να συζητηθούν εδώ.

Σχετικά με την παράσταση του Βασιλικού θα ήθελα να πω πώς κι' έξω, όσα θεατρά ακολουθούν την τακτική να χρησιμοποιούν τους μεγάλους οίκους μόδας, που κι' αυτά τους άναφέρουν, όπως και τ' ά δικά μας θεατρά, στο πρόσημο σαν συνγαράτες τους ή π' ό σωστά σαν κοσμική πολυτελεία της παράστασης, δ' ελα αυτά τ' ά θεατρά ξέρουν πώς είναι άπαραίτητο να κάνουν έ-

κείνο που συχνά κάνει εδώ ή Μαρία και σ' άνω πάντοτε θ' άνοιξω μιά παρένθεση, όταν έμφανίζονται με μοντέρνα κοστούμ. Ξέρουν να τονίζουν στο κοίμιο τις γαριμες των κοστουμίων αυτών και να δίνουν γαρωχτήρα ασσηπότερα τακταιστό προς τον τύπο που ύποδοχεται και δεν άφινονται καθόλου στην ικανοποίηση της δημιουργίας μίας

κή διάθεση. Ώστόσο έπειθε με το άρρενωπό του και θερμό παίξιμο ως το τέλος. Η κ. Παπαδοπούλη, άν και λίγο άλύγιστη, είχε ώστόσο την περισσότερη απ' άλλους noblesse κι' έστεικε με την περισσότερη άνεση στο άριστοκρατικό σάλονι της σκηνής. Ήταν άπλη και ώραία, έκφραστική και συγκινημένη. Κάτι που θα μπόρουμε κανείς να της παρατηρήσει είναι νομίζω ότι οι σκηνές της γαρωχής και της λεπτοφυγίας της έπρεπε να είναι λιγότερο γαυκαίες και άδύναμες. Θέλω να πω περισσότερο δραματικές. Οι ποθητικότερες καθώς και οι λυρικότερες σκηνές στο θέατρο πρέπει, νομίζω, να παίζονται δραματικά για να φτάνουν δυνατές στην πλατεια.

Έκφραστική noblesse και πολύ γαρωχτήρα κοντά στην κ. Παπαδοπούλη, είχε νομίζω και ο κ. Άακωβίδης στην ώραία ρόλο του λόρδου Κέιβερσαμ.

Ο κ. Δενδρομής έπαιξε με περισσότερη από κάθε άλλη φορά απλότητα το ρόλο του νέου λόρδου Γκόργκι και λίγες φορές μόνο του έέφυγε κι' έβδωξε σαν πραγματικά άφελή τον γαρωχόμενο του τύπο, που δεν ήταν καθόλου τέτοιος, όπως άλλωστε δεν το ήθελε ούτε κι' ο κ. Δενδρομής άν κρίνει κανείς άπο τη γενική γραμμή που το έδωσε.

Η δ. Μανωλίδου στο ρόλο της ήταν γαρωχαιμένη. Η κ. Ποσεινού έπρεπε νομίζω να μη δίνει με τέτοια άπρκαάλυπτη πρόκληση το γαρωχτήρα του ρόλου της. Όλας οι γαυαίες — κυρίως οι γαυαίες, με τη διακοσμητική τους και την έμπασιά τους — όταν βρισκονται σ' ένα ξένο κι' άνώτερο μέλιστα προς αυτές και ως ίδιουσγκρασία και ως κοινωνική θέση, περιβάλλον, προσημοθών όσο μπόρουν να κρυφτούν κι' ίσως προδίνονται μόνο από την άβεξιστητά τους. Έτσι δινόμενος ο ρόλος της κ. Τσέβλου θα ήταν βέβαια δυσκολότερος αλλά πόλο πιο τεχνικός και θάδινε έντύπωση δυνατώτερη.

Έπειτα η κ. Ποσεινού κάνει, ό τι μπόρει για να μην έχει αυτό που θα λέγαμε φόρμα, στυλ. Νομίζω πώς φτάνει να ασθανθεί και να έξωτερικεύεται όπως της έρχεται, γαρίς κομμική άλλη καλ-

λιέργεια. Άκόμα, έπιμένο, ό λόγος και ή άρθρωσή της είναι πωλύ έλαττωματική και είναι κρίμα που δε θέλει να το προσέξει αυτό. Το πρώμα δε θα ήτανε καθόλου ύπομημητικό, αφού έξω ήθοιοι με πολύ καλλιεργημένη τεχνική και γαρίς έλαττώματα στο λόγο, έχοντας μιά διακεκριμένη θέση στο θέατρο, είναι τόσο εδωθήθητι στο ζήτημα του φωνητικού τους όργαυού και έχου έντονα συνείδηση της εθνήτης τους, ώστε βάζουν να τόσο παρακολουθεί ειδικός δάσκαλος στις προβες για να μην κάνουν και το παραμικρότερο φωνητικό ή άλλο λάθος της άρθρωσης. Κι' άλλοι μελετούν πάντοτε το ρόλο τους και μ' ένα ειδικό δάσκαλο. Αυτό μπόρει να το δε βεβαιώσει θαρώ και ό κ. Ροντήρης. Βέβαια το άναφέρω μόνο για τούτη την περίπτωση. Πολλοί από τους ήθοιοι μας, φοβούμεσ, ότι θα το πάρουν για παραλογισμό άφορ, άλλωστε, τόσο σημασία δίνου στο λόγο και τ' ά μέτρα του και το ρυθμό του, που δεν άνησκούν καθόλου άν συχνά μερδεύουν τα λόγια τους κι' άναγκάζονται να ξαναρχίσουν πάλι τη φράση τους — όπως έ'ινε πολλές φορές στο Βασιλικό κι' απ' άλλους σχεδόν. (Τι θα ήτανε άν πιστεύοντασ στην ασθητική μουσικότητα του λόγου φανατάζομαστα έναν τραγουδιστή ή βιολιστή να ξανακρυγίζει στην αρχή της μουσικής του φράσης!) Άλλα να φτάνει μέσα σ' όλα τ' άλλα ή άμέλειά μας ίσως: το να λέμε: «μιά καλοραμαμένη τρουαλέττα δεν έρχεται ζέεεε» ή «ένα καρνέ ντε ζέέεε — carnet de cheques», νομίζω ότι είναι άσυγγώρητο.

Η τόσο ευγενική και άξια άγαρηγητή στο έλληνικό κοινό κ. Άλκαίου ήταν αυτή τη φορά περισσότερο έλληνίδα καλή νοικοκυρά παρά άγγλίδα άριστοκρατίνα.

Για τους άλλους ήθοιοιούς, άπ' έξαιρέσει κανείς τον κ. Κατράνη στο ρόλο ένος ύπρητη, ούτε για τον κ. Μαλιαγρό, ούτε για τη δ. Ραζάν ούτε για τους άλλους νομίζω ότι μπόρει να γίνει λόγος. Ή δεν έπρόσθεταν τίποτα στη σκηνή ή διάλυση και εκείνη που ήθελε να δημιουργηθεί, την άτιμωφαιρα.

Άπό όσα μίλησα παραπάνω φαίνεται νομίζω πώς δεν μπόρουν να σηματούσουμε γνώμη για τον νέο ένδυματολόγο του Βασιλικού Θεάτρου όσο από αυτή του την έμφάνιση. Όσο για τ' ά σκηνικά αυτά είναι κοινά όσα γαρίς ούτε πραγματικό καλό γούστα παρά με μιά έπιφανειακή όμορφιά σκηνικά του Βασιλικού Θεάτρου, για τ' ά οποία έχουμε άλλοτε μίλησει ώστε να μην είναι έντελώς άποασίτητο να μιλήσουμ με ξανά εδώ. Άλλωστε όστε θ' χώρος θα το επέτρεπε.

Η μετάρραση του κ. Δεβάρη ήταν νομίζω πολύ καλή, στρατή, άπλη και πλούσια.